

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-564/19

IS

(návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Pesti Központi Kerületi Bíróság)

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 23. novembra 2021

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v trestných veciach – Smernica 2010/64/EÚ – Článok 5 – Kvalita tlmočenia a prekladu – Smernica 2012/13/EÚ – Právo na informácie v trestnom konaní – Článok 4 ods. 5 a článok 6 ods. 1 – Právo byť informovaný o obvinení vznesenom voči svojej osobe – Právo na tlmočenie a preklad – Smernica 2016/343/EÚ – Právo na účinný prostriedok nápravy a na nestranný súd – Článok 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie – Článok 267 ZFEÚ – Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ES – Prípustnosť – Odvolanie v záujme zákonnosti proti rozhodnutiu podať návrh na začatie prejudiciálneho konania – Disciplinárne konanie – Právomoc súdu vyššieho stupňa vyhlásiť návrh na začatie prejudiciálneho konania za nezákonný“

1. *Prejudiciálne otázky – Prípustnosť – Obmedzenia – Zjavne nerelevantné otázky a hypotetické otázky položené v kontexte vylučujúcom užitočnú odpoveď – Neexistencia (Článok 267 ZFEÚ; Charta základných práv Európskej únie, článok 47)*

(pozri body 62, 63, 65, 66, 85, 87, 88)

2. *Prejudiciálne otázky – Podanie návrhu na Súdny dvor – Právomoci vnútroštátnych súdov – Rozsah – Odvolanie v záujme zákonnosti proti rozhodnutiu podať návrh na začatie prejudiciálneho konania – Právomoc súdu vyššieho stupňa vyhlásiť toto rozhodnutie za nezákonné bez toho, aby boli dotknuté jeho právne účinky – Neprípustnosť (Články 258, 259 a 267 ZFEÚ)*

(pozri body 71 – 77, 82, bod 1 výroku)

3. *Členské štáty – Povinnosti – Právomoc vnútroštátnych súdov obrátiť sa na Súdny dvor – Prednosť – Právomoc súdu vyššieho stupňa vyhlásiť rozhodnutie súdu nižšieho stupňa podať návrh na začatie prejudiciálneho konania za nezákonné bez toho, aby tým boli dotknuté jeho právne účinky – Neprípustnosť – Povinnosti a oprávnenia vnútroštátneho súdu – Povinnosť nezohľadňovať takéto rozhodnutie súdu vyššieho stupňa, ktoré je v rozpore s právom Únie – Prípadné konštatovanie Súdneho dvora o neprípustnosti prejudiciálnych otázok položených súdom nižšieho stupňa – Chýbajúca relevantnosť (Článok 267 ZFEÚ)*

(pozri body 78 – 82, bod 1 výroku)

4. *Prejudiciálne otázky – Podanie návrhu na Súdny dvor – Právomoci vnútroštátnych súdov – Rozsah – Disciplinárne konanie začaté proti sudcovi vnútroštátneho súdu z dôvodu, že podal na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania – Neprípustnosť (Článok 267 ZFEÚ)*

(pozri body 90 – 93, bod 2 výroku)

5. *Základné práva – Právo na obhajobu – Zakotvenie v článku 48 Charty základných práv Európskej únie a článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach – Rovnaký význam a rozsah – Úroveň ochrany zaručená Chartou, ktorá nenarušuje úroveň ochrany zaručenú uvedeným dohovorom (Článok 6 ods. 1 tretí pododsek ZEÚ; Charta základných práv Európskej únie, článok 48 a článok 52 ods. 3 a 7)*

(pozri bod 101)

6. *Súdna spolupráca v trestných veciach – Právo na tlmočenie a preklad v trestnom konaní – Kvalita tlmočenia a prekladu – Povinnosť členských štátov – Pôsobnosť – Konkrétne opatrenia zabezpečujúce dostatočnú kvalitu tlmočenia a prekladu – Opatrenia umožňujúce trestne stíhanému pochopiť obvinenie vznesené voči svojej osobe a umožňujúce vnútroštátnym súdom preskúmať kvalitu tlmočenia (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64, článok 2 ods. 5 a 8 a článok 5 ods. 1 a 2)*

(pozri body 105, 106, 110 – 115, 117, 138, bod 3 výroku)

7. *Súdna spolupráca v trestných veciach – Právo na informácie v trestnom konaní – Právo byť informovaný o obvinení vznesenom voči svojej osobe – Právo na tlmočenie a preklad v trestnom konaní – Pôsobnosť – Neposkytnutie informácií v jazyku, ktorému dotknutá osoba rozumie – Neposkytnutie primeraného tlmočenia alebo nemožnosť zistiť kvalitu tlmočenia – Pokračovanie trestného konania v neprítomnosti obvineného – Neprípustnosť (Charta základných práv Európskej únie, článok 48 ods. 2; smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/64, článok 2 ods. 5, 2012/13, odôvodnenie 27 a článok 4 ods. 5 a článok 6 ods. 1 a 3, a 2016/343, článok 8 ods. 2 a 9)*

(pozri body 123, 128 – 132, 135 – 138, bod 3 výroku)

Zhrnutie

Právo Únie bráni tomu, aby vnútroštátny najvyšší súd na základe odvolania v záujme zákonnosti, podaného generálnym prokurátorom, konštatoval nezákonnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného súdom nižšieho stupňa na základe toho, že položené otázky nie sú relevantné a nevyhnutné na vyriešenie sporu vo veci samej. Na

základe prednosti práva Únie musí vnútroštátny súd odmietnuť akúkoľvek vnútroštátnu súdnu prax, ktorá zasahuje do jeho možnosti obrátiť sa na Súdny dvor.

Sudca Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť, Maďarsko) vedie trestné konanie proti švédskemu štátnemu príslušníkovi. Na prvom výsluchu pred vyšetrovacím orgánom bol obvinený, ktorý nepozná maďarčinu a asistoval mu tlmočník zo švédskeho jazyka, informovaný o podozreniach voči svojej osobe. Neexistuje však žiadna informácia o výbere tlmočníka, overení jeho schopností alebo o tom, či si tlmočník a obvinený navzájom rozumeli. V Maďarsku totiž neexistuje žiadny úradný register prekladateľov a tlmočníkov a maďarská právna úprava nespresňuje, koho možno ustanoviť v trestnom konaní ako tlmočníka alebo prekladateľa, ani podľa akých kritérií. Podľa konajúceho sudcu preto ani advokát, ani súd nie sú schopní overiť kvalitu tlmočenia. Za týchto podmienok sa domnieva, že by mohlo byť porušené právo obvineného byť informovaný o svojich právach a svojom práve na obhajobu.

Tento súd sa preto rozhodol opýtať sa Súdneho dvora na zlučiteľnosť maďarskej právnej úpravy so smernicou 2010/64¹ o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní a so smernicou 2012/13² o práve na informácie v takomto konaní. V prípade nezlučiteľnosti sa okrem toho pýta, či je možné viesť trestné konanie v neprítomnosti obvineného, keďže v maďarskom práve je upravené takéto konanie v určitých prípadoch, keď sa obvinený nedostaví na pojednávanie.

Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko) po tomto pôvodnom podaní na Súdny dvor rozhodol o odvolaní v záujme zákonnosti, ktoré podal maďarský generálny prokurátor proti rozhodnutiu podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, a rozhodol, že toto rozhodnutie je nezákonné, ale bez toho, aby tým boli dotknuté právne účinky tohto rozhodnutia, a to v podstate z dôvodu, že položené otázky nie sú relevantné a nevyhnutné na vyriešenie predmetného sporu. Na základe tých istých dôvodov, ako sú tie, z ktorých vychádza rozhodnutie Kúria (Najvyšší súd), bolo proti sudcovi vnútroštátneho súdu začaté disciplinárne konanie, ktoré sa medzičasom zastavilo späťvzatím návrhu. Keďže uvedený súd má pochybnosti o súlade takéhoto konania a rozhodnutia Kúria (Najvyšší súd) s právom Únie, ako aj o vplyve tohto rozhodnutia na pokračovanie trestného konania vo veci samej, podal v tejto súvislosti doplňujúci návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore v prvom rade rozhodol, že systém spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zavedený článkom 267 ZFEÚ, bráni tomu, aby najvyšší vnútroštátny súd na základe odvolania v záujme zákonnosti konštatoval nezákonnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, podaného súdom nižšieho stupňa, bez toho, aby tým boli dotknuté právne účinky rozhodnutia podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, z dôvodu, že položené otázky nie sú relevantné a nevyhnutné na vyriešenie sporu vo veci samej. Takéto preskúmanie zákonnosti sa totiž podobá preskúmaniu prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré patrí do výlučnej právomoci Súdneho dvora. Okrem toho takéto konštatovanie nezákonnosti môže na jednej strane oslabiť presvedčivosť odpovedí, ktoré poskytne Súdny dvor, a na druhej strane obmedziť výkon právomoci vnútroštátnych súdov obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania a v dôsledku toho je spôsobilé obmedziť účinnú súdnu ochranu práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 2010, s. 1).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, s. 1).

Za týchto okolností zásada prednosti práva Únie ukladá súdu nižšieho stupňa povinnosť nezohľadňovať rozhodnutie najvyššieho súdu dotknutého členského štátu. Tento záver nie je nijako spochybnený skutočnosťou, že Súdny dvor môže následne prípadne vyhlásiť prejudiciálne otázky položené týmto súdom nižšieho stupňa za neprípustné.

V druhom rade Súdny dvor konštatuje, že právo Únie bráni tomu, aby sa proti sudcovi vnútroštátneho súdu začalo disciplinárne konanie z dôvodu, že podal na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania, keďže samotná vyhládka čeliť mu môže ohroziť mechanizmus stanovený v článku 267 ZFEÚ, ako aj nezávislosť súdu, ktorá je nevyhnutná na riadne fungovanie tohto mechanizmu. Takéto konanie je okrem toho spôsobilé odrádzať všetky vnútroštátne súdy od podávania návrhov na začatie prejudiciálneho konania, čo by mohlo ohroziť jednotné uplatňovanie práva Únie.

Napokon v treťom rade Súdny dvor skúma povinnosti členských štátov podľa smernice 2010/64, pokiaľ ide o tlmočenie a preklad v trestnom konaní. V tejto súvislosti musia členské štáty prijať konkrétne opatrenia, ktoré na jednej strane zabezpečia, aby bola kvalita tlmočenia a prekladov dostatočná na to, aby podozrivý alebo obvinený pochopil obvinenie vznesené voči svojej osobe. Vytvorenie registra nezávislých prekladateľov alebo tlmočníkov predstavuje v tejto súvislosti jeden z prostriedkov na dosiahnutie tohto cieľa. Na druhej strane opatrenia prijaté členskými štátmi musia umožniť vnútroštátnym súdom overiť, či kvalita tlmočenia je dostatočná na to, aby sa zaručil spravodlivý charakter konania a výkon práva na obhajobu.

Na základe tohto overenia môže vnútroštátny súd dospieť k záveru, že z dôvodu neprimeraného tlmočenia alebo nemožnosti zistiť jeho kvalitu nebol obvinený informovaný v jazyku, ktorému rozumie, o obvinení vznesenom voči svojej osobe. Za týchto okolností smernice 2010/64 a 2012/13 v spojení s právom na obhajobu v zmysle článku 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie bránia tomu, aby sa v trestnom konaní pokračovalo v neprítomnosti obvineného.